

CAS

Katedra Centrum audiovizuálních studií zastává na českých vysokých uměleckých školách výlučné postavení. Jako jediná katedra, na níž se vyučuje audiovizuální umění, je na filmové škole. Je tedy pro ni charakteristické výrazné prohloubení dovedností spojených s filmovou praxí, respektive pohyblivým obrazem. Důsledkem je pak mimo jiné perfektní osvojení si řemesla důležitého pro samostatnou a kolektivní praxi jak v uměleckém provozu, tak kreativním průmyslu.

Dalším stejně důležitým specifikem je vysoce kvalitní teoretické vzdělávání zajišťované kmenovými pedagogy katedry. Řada z nich se podílí na výzkumných projektech a je aktivní v mezinárodním provozu.

Výuka teoretických předmětů je zaměřena na reflexi a analýzu audiovizuálního umění vzhledem k jeho interdisciplinaritě (současná filozofie, vizuální a mediální studia, historie a teorie pohyblivého obrazu a současného umění).

Za poslední tři roky mého působení na katedře jsem prohluboval jedinečné postavení CASu v kontextu (nejen) českých uměleckých škol, snažil se o personální posílení katedry, propojení CASu s ostatními katedrami nejen na FAMU a upravil jsem strukturu studia tak, aby absolventi a absolventky CASu byli přínosem nejen v uměleckém, ale i teoretickém provozu.

Na následující období chci ve svých snahách pokračovat a výuku nadále zkvalitňovat.

Lidé na katedře

Má představa o ideálním pedagogickém sboru vychází z unikátního designu katedry, to znamená, že by v něm měli být přítomni jak excelentní teoretici a teoretičky, tak praktikující umělci a umělkyně, jenž jsou součástí českého i mezinárodního uměleckého provozu. Během mého působení jako vedoucího byli na katedru přijati Veronika Klusáková, Marie Lukáčová a Lukáš Likavčan.

Společně s Veronikou Klusákovou, filmovou historičkou, jsme přepracovali sylaby kurzů Dějiny audiovizuálních teorií a Seminář audiovizuální analýzy a představili tak studentům a studentkám nejnovější poznatky z těchto oblastí.

Marie Lukáčová, umělkyně, jež spojuje experimentální kinematografii se současným vizuálním uměním, měla v posledních dvou letech několik samostatných výstav v ČR a její díla byla uvedena na mezinárodních přehlídkách v Oberhausenu, Edinburghu a New Yorku. Marie se stala jednou z vedoucích Dílen a její pedagogické vedení má ze strany studentů a studentek výborné hodnocení.

Lukáš Likavčan, teoretik a kurátor, se na katedře věnuje především spojení současné filozofie s vizuálními kulturami. Přinesl dva nové kurzy – Politiky infrastruktur a Případové studie z historie vizuálních kultur. Tyto kurzy jsou v kontextu českého uměleckého vzdělávání zcela unikátní a nebojím se říct, že na půdě FAMU přinášejí aktuální způsoby poznání světového měřítka. Lukáš je zároveň kurátorem (aktuálně Fotograf festival a člen

sdružení pro výzkum a kolektivní praxi Display), má tedy rovněž blízko k uměleckému provozu.

Těsně před mým nástupem na katedru na ni byla přijata Hana Janečková, teoretička současného umění a kurátorka. Haniny pedagogické, výzkumné a kurátorské aktivity rovněž značně definují obor studia na naší katedře. O jejích výzkumných kvalitách svědčí i to, že se letos stala nositelkou Fulbrightova stipendia.

Do pedagogické činnosti se také zapojila doktorandka Lenka Hamošová, jejímž jsem školitelem. Ve své doktorské práci se věnuje umělé inteligenci a její aplikaci v umělecké praxi. Lenka pořádá pro studenty a studentky katedry specializované workshopy.

Zmíněné pedagožky a pedagog jasně ilustrují směr, kterým by se měla katedra rozvíjet, a to nejen v následujících třech letech. Mým cílem i nadále zůstává to, s čím jsem na vedoucí pozici katedry nastupoval: **Být stále současným.**

Dílny

Důležitým prostředím pro rozvíjení samostatné a kolektivní umělecké činnosti na katedře jsou Dílny. Je pro mě důležité, aby se Dílny nestaly prostředím “mistrovského modelu”, jak je tomu obvyklé na jiných uměleckých školách.

Po svém nástupu jsem zrušil Dílnu určenou jen pro první ročníky. Důvodem bylo nevyčleňovat studenty a studentky při nástupu do školy, ale naopak je okamžitě uvést do běžného způsobu výuky na katedře, aby se stali členy a členkami kolektivů s ostatními spolužáky a spolužačkami z vyšších ročníků.

V tuto chvíli tak každý rok otevíráme tři Dílny. Po jednom školním roce se osazenstva Dílen mění, aby studenti a studentky poznali jiný umělecký přístup a zároveň se vytvořily nové kolektivy. Na každý nový rok si každý z pedagogů a pedagožek Dílen musí připravit nový program. Tento přístup výuky přispívá k diverzifikaci podnětů i dynamice studia. Vzhledem k mým předchozím zkušenostem z jiných uměleckých škol se mi tento způsob osvědčil jako nejpřínosnější, což potvrzují i sami studenti a studentky CASu. V každé dílně je přítomno cca 7 studentů a studentek, což představuje ideální počet pro individuální a zároveň i kolektivní vedení uměleckého rozvoje.

Společná cvičení s dalšími katedrami školy

Doposud studenti a studentky CASu nemohli dostatečně využít plný potenciál FAMU, proto jsem se rozhodl zavést společná cvičení s dalšími katedrami školy, která by měla začít v letním semestru 2022.

Důvodů ke společným cvičením je několik:

- 1/ Osvojení si profesionálních dovedností při práci s kamerou, zvukem a střihem.
- 2/ Schopnosti studentů a studentek mohou být sebelepší, v praxi je však dobré spolupracovat s odborníky a odbornicemi (myšleno pedagogové a pedagožky, studenti a studentky) a tuto zkušenost získat už ve škole.

3/ Tzv. realizační katedry (kamera, zvuk, střih) mají kvalitní pedagogy a pedagožky, kteří svoje svoje vzdělání a dovednosti dlouhodobě uplatňují v praxi.

4/ Jsme škola, kde jednotlivé katedry musí spolupracovat.

5/ Týmovou práci považuji po všech stránkách za nezbytnou.

V přípravě je společné cvičení určené primárně studentům a studentkám CAS a Katedry kamery v letním semestru prvního ročníku magisterského studia. Cvičení bude zaměřeno na krátký audiovizuální formát určený pro galerijní prostor nebo festival.

V blízkém budoucnu plánuji rozšíření tohoto cvičení i na další katedry (Katedra zvukové tvorby, Katedra střihové skladby a Katedra produkce). Logicky by tato cvičení byla zavedena v Bílé knize. Jednání s vedoucími kateder proběhla, stejně jako s vedoucím Studia FAMU.

Otevřenost

FAMU je organismus. To není metafora, ale realita. Prostředí prestižní umělecké školy rozhodně nepřispívá uzavírání studentů a studentek do kateder a vytváření atmosféry, ve které je mezioborová spolupráce těžko realizovatelná. Představa, že takový přístup svědčí uměleckému rozvoji studentů a studentek, je vsutku malicherná.

V následujících letech budu nadále usilovat o hlubší spolupráci CASu s ostatními katedrami, stejně jako ostatními fakultami AMU. Plánuji následující:

1/ Společná cvičení, viz. výše

2/ Lepší propagace přednášek a kurzů mimo CAS

3/ Zvýšit povědomí o akademickém dění na CASu směrem ke katedrám FAMU a fakultám AMU

4/ Veřejně prezentovat výsledky výzkumů pedagogů CAS (pořádání přednášek a konferencí)

5/ Stáže na CAS a z CAS k blízkým ateliérům (AVU, UMPRUM, FaVU). Pobídka ke stážím v zahraničí.

6/ Všeobecná otevřenost CASu jako tvůrčího prostředí. Souvisí se zapojením studentů a studentek do uměleckého provozu, což se daří už nyní.

Příkladem spolupráce s ostatními katedrami je už druhým rokem realizovaný společný AV seminář/Guest lectures, na jehož organizaci se podílí CAS a Katedra fotografie (někteří z hostů/hostek: významná britská výzkumnice Susan Schuppli, úspěšný audiovizuální umělec pracující s technikami 3D animace András Cséfalvay nebo zahraniční kurátorka současného umění Katia Krupennikova).

Umělecký výzkum

Umělecký výzkum považuji za nejdůležitější metodu propojení praxe a teorie. Dosáhnout toho lze přímou integrací uměleckého výzkumu do výuky jako standardního nástroje, s čímž počítám především v magisterském programu. Následují způsoby, jak umělecký výzkum zavést do výuky:

- 1/ Diplomový seminář a pravidelná kolokvia vedoucího/vedoucí práce, pedagožky tohoto kurzu a studentů a studentek – zavedl jsem od školního roku 2019/20.
- 2/ Propojení projektové a teoretické absolventské práce při magisterských diplomových pracích, kdy bude teoretická část v přímém spojení s praktickou. Doposud to nebylo podmínkou.
- 3/ Zavést na magisterském stupni v prvním ročníku jednosemestrální předmět Umělecký výzkum.
- 4/ Podpořit kolektivní projekty spadající do této kategorie, a to i finančně. Vyvolat debatu ohledně financování uměleckého výzkumu na AMU. Mezi studenty a studentkami je velký zájem o tento způsob praxe, úspěchy jsou viditelné už nyní (např. mezinárodní prezentace výstupů z kurzu Politiky infrastruktur).

Výhodou naší katedry při uplatňování uměleckého výzkumu je její zaměření na digitální média a jejich reflexi. Praktické výstupy a teoretické koncepty se tak oba týkají naší žité zkušenosti a budoucích perspektiv spojených s digitální realitou.

Stále lze vymýšlet a kombinovat nové postupy a jejich výsledky uvádět do teoretického rámce a naopak ten budovat na základě reflexe uměleckých děl.

Ideálním příkladem integrace uměleckého výzkumu nám v českém měřítku může být jeho definování na půdě UMPRUM, kde je jedním z programů doktorandského studia a působím zde jako školitel. Mám tedy přímou zkušenost.

Bakalářské studium

Máme nově akreditované bakalářské studium. Za důležitou považuji pravidelnou revizi především praktických kurzů v Bloku technických cvičení. Důležité je tedy reagovat jak na novinky, tak se snažit vyjít potřebám studentů a studentek.

Profil absolventa/absolventky bakalářského stupně

Na katedře je reakreditován bakalářský studijní program.

Vycházím z akreditačního spisu, jehož jsem spoluautorem, vybírám nejdůležitější.

Absolvent/ka studijního programu má následující:

Praktické dovednosti a schopnosti

- na pokročilé úrovni ovládá metody a nástroje produkce pohyblivého obrazu a zvuku (natáčení, nahrávání a mix zvuku),
- umí pracovat s editačními, grafickými a zvukovými programy a technologiemi (střih, tvorba vizuálních efektů, postprodukční úprava, barevné korekce, motion design) a navrhováním interaktivních projektů (programování) ve všech stádiích přípravy, realizace a distribuce
- ovládá nezbytné hardwarové a softwarové postupy a technologie, které jsou k výše uvedenému třeba, v rámci komerčních a open source nástrojů

Teoretické dovednosti a schopnosti

- umí teoreticky i prakticky zhodnotit, zvolit a obhájit (písemně a ústně) použité nástroje a metodické postupy adekvátní pro realizaci konkrétního projektu
- disponuje technickými a teoretickými znalostmi a postupy, potřebnými k osvojení si nových technologií, a dovede posoudit vhodnost nástroje k realizaci vlastních záměrů
- je schopen písemně a ústně prozkoumat, kriticky posoudit a využívat kulturní, historické a teoretické zdroje, a tím porozumět vlastní tvorbě jako intelektuální a akademické disciplíně
- dokáže odborně prezentovat vlastní tvorbu písemnou i mluvenou formou
- je schopen uvážlivě a systematicky sbírat, organizovat, aplikovat, prezentovat a kriticky hodnotit výzkumný materiál a zasadit vlastní i cizí tvorbu do příslušného kontextu

Magisterské studium

Magisterský program je přirozeným rozvíjením znalostí nabytých v bakalářském stupni. Poslední rok studia by měl být využit především k práci na absolventském projektu a teoretická část by měla být s ním v úzkém spojení (viz. umělecký výzkum).

Oproti obdobně zaměřeným vysokoškolským pracovištím na našich uměleckých školách, které jsou v drtivé většině soustředěny kolem ateliérového způsobu vzdělávání, však nabízí CAS studentům a studentkám výrazně bohatší a především interdisciplinárnější přístup ke studiu a praxi pohyblivého obrazu.

V budoucnu by se měl stát magisterský program natolik kvalitním, aby více než nyní, zaujal uchazeče a uchazečky z řad absolventů a absolventek jiných bakalářských programů. Plánuji zavést a posílit následující kroky:

1/ Zvýraznit jedinečnost CASu jako v ČR ojedinělé studijní platformy pro profesionální práci s pohyblivým obrazem.

2/ Studenti a studentky CASu dostávají specializované vedení a širší výběr z Dílen, odborných a teoretických předmětů.

3/ Pohyblivý obraz je zde vnímán jako logické a historicky opodstatněné protnutí kinematografie a vizuálního umění.

4/ Pohyblivý obraz je zde vnímán v šíři od krátkých a experimentálních snímků po hlavní součást galerijních prezentací a instalací.

5/ Studentům a studentkám by měli být pravidelně poskytnuti mentoři z řad umělců a umělkyň pracujících s videem a pohyblivým obrazem v co nejširším spektru.

6/ Absolvent a absolventka magisterského stupně nemusí být nutně “volným umělcem a umělkyní”, ale i odborníkem/odbornicí: teoretikem/teoretičkou, kurátorem/kurátorkou nebo výzkumným pracovníkem/pracovnicí.

7/ FAMU nám k tomu nabízí realizační (nejen technické) zázemí a pedagogy a pedagožky z řad profesionálních tvůrců.

8/ Současné umění pohyblivého obrazu je produkčně blízké tvorbě ostatních časově založených médií, studenti a studentky si musí osvojit veškeré přípravné, realizační a dokončovací práce jako při tvorbě “běžného” kinematografického díla.

9/ V následujících letech akreditovat magisterský studijní program v anglickém jazyce pro zahraniční studenty a studentky. Spolehnout se lze na stávající interní a externí pedagogy a pedagožky katedry. Opět spolupracovat s ostatními katedrami FAMU, kde tento program již existuje.

Profil absolventa/absolventky magisterského stupně

Na katedře právě probíhá reakreditace magisterského studia.

Vycházím z akreditačního spisu, jehož jsem spoluautorem, vybírám nejdůležitější.

Absolvent/ka studijního programu má následující:

Teoretické znalosti a dovednosti:

- má přehled o umění časových médií a jejich historických kontextech, o experimentální kinematografii, zvukovém umění, umění nových médií a post-internetovém umění
- zná dějiny moderního a současného výtvarného umění a orientuje se v teoretických souvislostech umění a společenských i humanitních věd
- orientuje se v současných kulturních teoriích se zaměřením na oblast filmu a audiovize, výtvarného umění a mediální tvorby
- je obeznámen s praxí i teorií různých způsobů vystavování a uchovávání umělecké tvorby v oblasti časových médií
- dokáže analyzovat audiovizuální umělecké dílo

- dokáže prohloubit vlastní tvůrčí východiska a reflektovat volbu uměleckých postupů písemnou formou a výsledky této reflexe dokáže včlenit do rámce diskurzu uměleckého výzkumu
- dokáže reflektovat spojitosti mezi vlastními uměleckými zájmy a kritickými a materiálními aspekty současného umění v kontextu interdisciplinárního diskurzu audiovizuální a elektronických médií
- dokáže uplatnit metody uměleckého výzkumu ve vlastní projektové umělecké činnosti
- ovládá základní pedagogické dovednosti na základě osvojených zkušeností
- má veškeré předpoklady k následnému studiu v doktorských programech

Praktické dovednosti a schopnosti:

- je schopen/a si vybrat pole svého působení a prohlubovat své dovednosti v jeho rámci a vytvářet tak audiovizuální díla na profesionální úrovni
- je schopen/na rozvinout své dílo za pomoci současných technologií včetně online, interaktivní, vícekanálové prezentace, virtuální/rozšířené reality a jiných smíšených forem a médií
- je schopen/na navrhnout a realizovat instalaci uměleckého díla v galeriích a veřejných prostorech
- je schopen/a vytvořit ať už samostatně nebo v rámci kolektivu audiovizuální dílo pro projekci v kinosále (festivaly, přehlídky,...)

Personální politika

Ideální interní pedagog či pedagožka je ten/ta, který/á je aktivní i mimo školu. V našem případě to znamená, že je zapojen/a do místního/mezinárodního uměleckého provozu, dosahuje zde excelentních výsledků nebo jeho/její výzkumné projekty dosahují pro obor důležité výstupy. Obojí je snadno měřitelné RUVy a RIVy. Personální politika bude vedena s tímto ohledem.

Pedagog či pedagožka musí být dobře ohodnocen/a finančně. Proto budou přijímáni pedagogové a pedagožky na katedru pouze na 0,5 úvazku a víc.

Katedra v současné době disponuje množstvím kvalitních externích odborníků a odbornic, kteří spoluvytvářejí její interdisciplinární charakter. Další (i z jiných zemí) jsou zváni do jednotlivých kurzů. Řady externích pedagogů a pedagožek není nutné v nejbližší době rozšiřovat. Zvát hosty/hostky, především zahraniční, je povinnost.

Genderové hledisko je dobré i nadále naplňovat, ostatně v době mého působení na katedře byly přijaty dvě ženy a jeden muž.